

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
КАФЕДРА ПСИХІАТРІЇ, ПСИХОЛОГІЇ ТА СЕКСОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
доцент Ірина СОЛОНИНКО

2023 р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
ВБ.1.28 «Пропедевтика медицини uzалежень»
(вибіркова дисципліна)**

**підготовки фахівців другого (магістерського) рівня
вищої освіти
кваліфікації освітньої «Магістр стоматології»
кваліфікації професійної «Лікар стоматолог»
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 221«Стоматологія»**

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри психіатрії,
психології та сексології
Протокол № 9
від «4» травня 2023 р.
Завідувач кафедри
Професор Ростислав
БІЛОБРИВКА

Затверджено
профільною методичною комісією з
терапевтичних дисциплін
Протокол № 3
від «4» травня 2023 р.
Голова профільної методичної
комісії
Професор Олена РАДЧЕНКО

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Білобровка Р. І. завідувач кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор;

Плевачук О. Ю. доцент кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук

Карпінська Р. І. доцент кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук

РЕЦЕНЗЕНТИ :

Негрич Т. І. – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри неврології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Ришковська Н.О. - доцент кафедри психіатрії і психотерапії ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика медицини узалежнень» складена відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня* галузі знань 22 «Охорона здоров'я» з спеціальності 221 – «Стоматологія» освітньої програми *магістра* стоматології.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

На етапі формування студента як майбутнього лікаря, важливим завданням, яке стоїть перед викладачами вищих медичних навчальних закладів, подати студенту не лише медичні знання, а й навчити спілкуватися з пацієнтом. Навчальна дисципліна «Пропедевтика медицини узалежнень» знайомить студентів з актуальними питаннями психології залежної поведінки, основними напрямками соціально-психологічної профілактики, методами діагностики та корекції залежної поведінки. Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестування, письмова або усна відповідь на контрольні питання, розв'язування ситуаційних задач і трактування та оцінка їх результатів, контроль практичних навичок. Підсумковий контроль знань студентів здійснюється по завершенню вивчення дисципліни заліком. Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно-трансферної системи.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік навчання семестр	Вид контролю
	Всього	Аудиторних			
		Лекцій (годин)	Практичних занять (год.)		
Назва дисципліни: Пропедевтика медицино залежних <i>Змістовий розділ I</i>	3,5кредита / 105год.	10	30	65	1 курс (1 – 2 семестри) залік

Предметом пропедевтики медицини узалежнень типи та форми хімічних та нехімічних залежностей, розповсюджених в Україні та світі

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Пропедевтика медицино залежних» базується на вивченні студентами анатомії та фізіології філософії, соціології, основи психології та інтегрується з цими дисциплінами, розкриває нові можливості професійної лікарської діяльності, формує особливе бачення проблем хворої людини, а також дає можливість правильно обирати різноманітні варіанти діагностики та лікування, психотерапевтичних стратегій та впливів.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Пропедевтика медицини узалежнень» є розкрити закономірності виникнення, формування залежностей, причини їхнього поширення, особливо серед молоді; ознайомити з можливостями профілактики на ранніх етапах та особливості психологічної допомоги при різних формах залежної поведінки.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Пропедевтика медицини узалежнень» є: розкрити основні теоретичні моделі, закономірності, чинники та

механізми розвитку залежної поведінки людини; проаналізувати основні види залежної поведінки й ступінь поширення в Україні і світі; сформуванати адекватне ставлення до осіб, яким властиві різні форми залежної поведінки; розкрити специфіку проблем окремих груп осіб, яким властиві певні прояви залежної поведінки; розширити світоглядний і професійного горизонт студентів в результаті ознайомлення з розвитком такої науково-прикладної галузі психології як психологія залежності; визначити можливості профілактики залежностей на ранніх етапах формування; ознайомити з особливостями психологічної допомоги особам при різних формах залежної поведінки; сприяти формуванню у студентів навичок свідомого самоконтролю та саморегуляції власних психічних станів та поведінки.

В результаті вивчення дисципліни «Пропедевтика медицини узалежнень» студент **повинен знати:**

- основні поняття психології залежної поведінки;
- механізми формування хімічних та нехімічних залежностей;
- види та стадії розладів, пов'язаних з залежностями;
- фактори, що сприяють формуванню залежностей;
- особливості адиктивної поведінки в залежності від віку та статі;
- основи діагностики, профілактики та корекції адитивної поведінки.

В результаті вивчення дисципліни «Пропедевтика медицини узалежнень» студент **повинен вміти:**

- діагностувати адитивну поведінку;
- прогнозувати ризики виникнення залежностей;
- застосовувати методи психологічної діагностики,
- проводити превентивні заходи щодо виникнення залежностей
- володіти методами психологічної корекції адитивної поведінки
- знати особливості психологічної допомоги особам при різних формах залежної поведінки
- надавати невідкладну допомогу в станах гострої інтоксикації внаслідок вживання алкоголю та психоактивних речовин
- розкривати специфіку проблем окремих груп осіб, яким властиві певні прояви залежної поведінки

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна «Етичні проблеми в медицині»

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти України для другого (магістерського) рівня вищої освіти дисципліна «Етичні проблеми в медицині» забезпечує набуття студентами наступних **компетентностей:**

- інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- загальні:

- ЗК.1.**Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК.2.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК.3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
ЗК.4.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК.6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК.7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК.8.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК.9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК.10.Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК.11.Здатність працювати в команді.
ЗК.12.Прагнення до збереження навколишнього середовища.
ЗК.13.Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК.14.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК.15.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільства у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- спеціальні (фахові, предметні):

- ФК.1.** Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК.2.Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
ФК.3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
ФК.11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
ФК.13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
ФК.14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
ФК.15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
ФК.17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.
ФК.18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини

Матриця компетентостей

№	Компетентності	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.					

Загальні компетентності

1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
3	Здатність застосовувати знання в практичній діяльності	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах
4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Мати досконалі знання державної мови	Вміти застосовувати знання державної мови, як усно так і письмово	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів державну мову.	Нести відповідальність за вільне володіння державною мовою, за розвиток професійних знань.
6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.

		застосовують ся у професійній діяльності	галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.		
7	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Здатність проводити пошук джерел з допомогою інформаційних технологій	Вміти використовувати інформаційні технології та володіти навиками пошуку у наукометричних базах	Використовувати інформаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за інформацію з науково доказових джерел, достовірність інформації.
8	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність своєчасне використання методів саморегуляції.
9.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми	Здатність наполегливо виконувати професійні завдання та обов'язки	Володіти професійними якостями та методами комунікації для виконання поставлених завдань та обов'язків	Використовувати ефективні методи комунікації та менеджменту для вчасного та якісного виконання поставлених завдань та обов'язків	Нести відповідальність за наполегливість, вчасність та якість виконання поставлених завдань та обов'язків
10	Здатність бути критичним та самокритичним	Розуміти поняття критичного мислення	Вміти визначати межі своїх професійних можливостей, аналізувати лікарські помилки	Використовувати ефективні стратегії розвитку клінічного мислення, методи аналізу помилок	Брати відповідальність за результати виконаної роботи, визнавати та виправляти допущені помилки
11	Здатність працювати в команді.	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи	Вміти обирати способи та стратегії спілкування	Використовувати стратегії ефективного спілкування та міжособистісно	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації

		комунікативної поведінки.	для забезпечення ефективної командної роботи	ї взаємодії	
12	Прагнення до збереження навколишнього середовища.	Знати про фактори ризику забруднення довкілля, способи екологічного використання медичних матеріалів, правила утилізації використаних матеріалів	Вміти визначати фактори ризику забруднення довкілля, способи екологічного використання медичних матеріалів, дотримуватися правил утилізації використаних матеріалів	Використовувати рекомендації та алгоритми щодо екологічно безпечного використання медичних засобів	Нести відповідальність за збереження довкілля
13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Знати соціальні та громадянські права та обов'язки	Формувати громадянську позицію, вміти діяти відповідно до неї	Здатність доносити свою громадянську позицію, відстоювати свої переконання	Нести відповідальність за свої соціальні дії, діяти згідно законів, які регламентують рівні можливості для громадян суспільства
14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Знати свої соціальні та громадянські права та обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, діяти згідно принципів	Здатність доносити свою громадянську та соціальну позицію	Нести відповідальність за соціальну та громадянську діяльність

15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Знати основи етики та деонтології, володіти знаннями про історію та закономірності і розвитку предметної області, знати основи здорового способу життя	Вміти застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній діяльності, застосовувати і професійній діяльності принципи здорового способу життя	Здатність проводити професійну діяльність на основі принципів етики та деонтології, проводити інформаційну на навчальну діяльність щодо пропагування здорового способу життя	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм і принципів у професійній діяльності, за підтримання власного фізичного та психічного здоров'я.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
1	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	Мати спеціалізовані знання про психічний стан людини, знати методики та стандартні методи обстеження психічної сфери людини, її особистості, типи	Вміти застосовувати психометричні і методики та опитувальники, проводити комплексне експериментально-психологічне обстеження. На основі результатів формувати уявлення про	Ефективно формувати стратегію спілкування в процесі діагностики та лікування. Надавати психологічну підтримку та допомогу пацієнтові, ефективно комунікувати з оточенням	Нести відповідальність за якісне проведення клініко – психологічне обстеження пацієнта, за своєчасне оцінювання психологічного стану, попередження суїцидальних тенденцій,

		відношення до хвороби	відношення пацієнта до хвороби та оцінювати ризику щодо досягнення ефективного комплаєнсу в лікуванні пацієнта.	пацієнта	розпізнавання залежності, надання якісної психологічної допомоги важкокурабельним пацієнтам.
2	Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.	Володіти знаннями про методи обстеження пацієнтів з різними типами залежності, знання щодо інтепритації опитувальників та методик, що застосовують ся для психологічної діагностики uzалежнених осіб	Вміння інтерпритувати результати методів щодо діагностики щодо uzалежнених осіб	Встановлювати на основі результатів опитувальників , інструментальних та лабораторних обстежень тип залежності	Нести відповідальність за якісне проведення дослідження та коректну інтерпретацію результатів та виведення висновків на їх основі
3	Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутнійдіагноз, невідкладністанти.	Виділяти та ідентифікувати психологічні риси пацієнта та психологічні реакції пацієнта, схильного до залежної поведінки	Вміти застосовувати методики для оцінки психологічного стану пацієнта з uzалежненнями, ідентифікувати труднощі в комунікації з пацієнтом	Визначати основні труднощі у комплаєнсу з пацієнтом на основі психологічних рис та видів залежності	Нести відповідальність за якісну оцінку психологічного стану пацієнта та можливість подальшого комплаєнсу
11	Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної	Визначати стани, пов'язані з небезпечкою для життя та	Визначати алгоритм дій та стратегії надання невідкладної психологічної	Вміти застосовувати знання, що визначають алгоритм надання	Дотримуватися етичних та юридичних норм при спілкуванні та діагностуванні стану, який

	допомоги.	здоров'я узалеженого пацієнта, знання про методи надання невідкладної психологічної та медичної допомоги узалежненим особам	та медичної допомоги узалежненим особам	невідкладної психологічної та медичної допомоги узалежненим особам	потребує невідкладної психологічної та медичної допомоги пацієнта з узалежненнями
13	Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).	Володіти знаннями про негативні фактори навколишнього середовища (в рамках біопсихосоціальної моделі психічних розладів) та їх вплив на стан психічного та соматичного здоров'я людини	Вміти визначати фактори навколишнього середовища, які мають безпосередній та опосередкований вплив на стан психічного та соматичного здоров'я людини та формують фактори ризику виникнення психічних та соматичних захворювань	Здатність до оцінки факторів впливу навколишнього середовища, зокрема психологічних факторів (булінг, домашнє насилля тощо) на психічний стан людини, оцінка можливості мінімізації цих факторів	Нести відповідальність за виявлення негативних факторів впливу навколишнього середовища на психічний та соматичний стан людини та зменшення впливу цих факторів
14	Спроможність ведення нормативної медичної документації.	Знання про способи ведення медичної документації в паперовому та електронному вигляді	Вміти заповнювати правильно вести медичну документацію	Здатність до правильного та своєчасного заповнення медичної документації згідно вимог	Нести відповідальність за виявлення помилок у медичній документації
15	Здатність до опрацювання державної, соціальної та	Знати про особливості опрацювання різного виду	Вміти опрацьовувати різні види інформації в	Здатність до опрацювання та здійснення аналізу різного	Нести відповідальність за якісне опрацювання та

	медичної інформації.	медичної інформації, її аналіз	лікувально-діагностичному процесі	виду інформації в лікувально-діагностичному процесі	аналіз різного виду інформації в лікувально-діагностичному процесі
17	Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.	Знання правових основ здійснення професійної діяльності лікаря-стоматолога, юридичної відповідальності.	Вміти самостійно виконувати професійну діяльність, викладати свої погляди, приймати власні рішення, використовувати інформаційні технології, дотримуючись юридичних норм	Здатність до добросовісної та відповідальної виконання професійних обов'язків згідно медичних рекомендацій та протоколів, заснованих на науково-доказових дослідженнях	Нести юридичну відповідальність в процесі професійної діяльності
18	Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини	Знання про клінічні симптоми невідкладних станів, які потребують надання екстреної медичної допомоги пацієнту. Володіти знаннями про алгоритми надання невідкладної медичної та психологічної допомоги згідно клінічних протоколів	Визначати чіткий алгоритм дій надання невідкладної медичної та психологічної допомоги на основі клінічних ознак при невідкладних станах у психіатрії та наркології.	Здатність надавати невідкладну допомогу, дотримуючись клінічних рекомендацій та враховуючи індивідуальні особливості пацієнта.	Нести відповідальність за вчасне та якісне надання екстреної медичної допомоги згідно клінічних рекомендацій при невідкладних станах, дотримуючись етичних принципів

- Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Оволодіти сучасними знаннями щодо:

- психології залежної поведінки;
  - знати механізми формування хімічних та нехімічних залежностей;
  - розрізняти види та стадії залежної поведінки;
  - знати фактори залежної поведінки;
  - розуміти особливості адиктивної поведінки в залежності від віку та статі;
  - основи діагностики, профілактики та корекції адиктивної поведінки.
- **Вміти застосовувати знання** в практичних ситуаціях
- діагностувати адитивну поведінку;
  - прогнозувати ризики виникнення залежностей;
  - застосовувати методи психологічної діагностики,
  - проводити превентивні заходи щодо виникнення залежностей
  - володіти методами психологічної корекції адитивної поведінки
  - знати особливості психологічної допомоги особам при різних формах залежної поведінки
  - надавати невідкладну допомогу пацієнтам в станах гострої інтоксикації внаслідок вживання алкоголю та психоактивних речовин
  - розкривати специфіку проблем окремих груп осіб, яким властиві певні прояви залежної поведінки

Відповідність визначення стандартом результатів навчання та компетентностей

Результат навчання	Код програмного результату навчання	Код компетентності
Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4)	ПРН - 5	ЗК -1, ЗК -2, ЗК - 3, ЗК - 4, ЗК - 6, ЗК - 7, ЗК - 8, ФК-1, ФК -2, ФК -3, ФК -11
Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН - 10	ЗК -1, ЗК -2, ЗК - 3, ЗК - 7, ЗК - 8 ФК - 1, ФК - 2, ФК - 3
Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).	ПРН - 13	ЗК -1, ЗК -2, ЗК - 3, ЗК - 6, ЗК -7 ФК -1, ФК - 2, ФК-3, ФК - 11, ФК - 18

Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій	ПРН-14	ЗК -1, ЗК -2, ЗК – 3, ЗК – 6, ЗК -7, ЗК – 8, ЗК-9 ФК -1, ФК – 2, ФК - 3, ФК – 14, ФК – 15
Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.	ПРН - 15	ЗК -1, ЗК -2, ЗК – 3, ЗК – 6, ЗК -7, ЗК – 8, ЗК-9 ФК -1, ФК – 2, ФК - 3, ФК – ФК -11, ФК – 13, ФК -17
Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.	ПРН - 16	ЗК -1, ЗК -6, ЗК -7, ЗК – 8, ЗК – 10, ЗК - 11, ЗК -12 ФК – 1, ФК -13
Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю	ПРН - 17	ЗК – 2, ЗК -3, ФК - 13
Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень	ПРН -18	ЗК-1, ЗК-2, ЗК - 3 ФК – 3, ФК -15
Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.	ПРН - 19	ЗК – 1, ЗК -2, ЗК -4, ЗК -6, ФК -15, ФК -17
Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності	ПРН - 20	ЗК-1, ЗК-2, ЗК - 3 ФК -3, ФК -11, ФК – 13, ФК -18
Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7)	ПРН - 23	ФК -11, ФК - 18

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин. 3,5 кредити ECTS

Пропедевтика медицини uzалежнень**Змістовий розділ 1.Пропедевтика медицини uzалежнень**

Тема 1.Причини виникнення та поширеність залежностей в світі й Україні.

Тема 2. Роль суспільства і культурно-історичних стереотипів у формуванні залежностей

Тема 3. Хімічні види залежності

Тема 4. Алкогольна залежність.

Тема 5. Наркотична залежність..

Тема 6. Ненаркотична залежність.

Тема 7. Технологічні види залежності.

Тема 8. Інтернет-залежність.

Тема 9. Залежність від комп'ютерних ігор.

Тема 10. Залежність від азартних ігор

Тема 11. Залежність від стосунків.

Тема 12. Сексуальна залежність.

Тема 13. Любовна залежність

Тема 14. Мотивація гіперсексуальності, вікові особливості.

Тема 15.Форми профілактики та психологічна допомога при залежній поведінці.

Тема 16.Особливості надання психологічної допомоги особам, які мають різні форми залежності.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	л	п	сам.р.
Пропедевтика медицино залежних				
Причини виникнення та поширеність залежностей в світі й Україні	4	2	2	
Роль суспільства і культурно-історичних стереотипів у формуванні залежностей	13			13
Хімічні види залежності .	4	2	2	
Алкогольна залежність.	8		2	6
Наркотична залежність.	9		2	7
Ненаркотична залежність.	2		2	
Технологічні види залежності.	4	2	2	
Інтернет-залежність.	8		2	6
Залежність від комп'ютерних ігор.	9		2	7
Залежність від азартних ігор .	2		2	
Залежність від стосунків.	3	1	2	
Сексуальна залежність.	3	1	2	
Любовна залежність	2		2	
Мотивація гіперсексуальності, вікові особливості.	15		2	13

Форми профілактики та психологічна допомога при залежній поведінці	4	2	2	
Особливості надання психологічної допомоги особам, які мають різні форми залежності.	15		2	13
Усього	105	10	30	65

4. Теми лекцій

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Феномен залежності. Класифікації залежностей	2
2.	Хімічні види залежності.	2
3.	Технологічні види залежності.	2
4.	Залежність від стосунків.	2
5.	Соціально-психологічна профілактика залежностей.	2
	ВСЬОГО:	10

5. Теми практичних занять

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Причини виникнення та поширеність залежностей в світі й Україні	2
2.	Хімічні види залежності .	2
3	Алкогольна залежність.	2
4	Наркотична залежність.	2
5	Ненаркотична залежність.	2
6	Технологічні види залежності.	2
7	Інтернет-залежність.	2
8	Залежність від комп'ютерних ігор.	2
9	Залежність від азартних ігор .	2
10.	Залежність від стосунків.	2
11	Сексуальна залежність.	2
12	Любовна залежність	2
13	Мотивація гіперсексуальності, вікові особливості.	2
14	Форми профілактики та психологічна допомога при залежній поведінці	2
15	Особливості надання психологічної допомоги особам, які мають різні форми залежності.	2
	ВСЬОГО:	30

6. Самостійна робота студентів

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Роль суспільства і культурно-історичних стереотипів у формуванні залежностей.	13
2.	Основні концепції походження алкоголізму. Соціальні і психологічні передумови наркотизації та причини немедичного вживання наркотиків.	13

	Групи ризику наркотизації. Принципи міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, доказової реабілітації, забезпечення прав людини в психіатрії.	
3.	Небезпека, пов'язана з Інтернет-залежністю.	13
4.	Мотивація гіперсексуальності, вікові особливості.	13
5.	Соціальні і психологічні проблеми наркозалежних. Особливості надання психологічної допомоги особам, які мають алкогольну залежність.	13
	ВСЬОГО:	65

7. Індивідуальні завдання

Непередбачені навчальним планом

8. Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

- За домінуючими засобами навчання: вербальні, наочні;
- В залежності від основних дидактичних завдань: отримання нових знань, формування вмінь та навичок, перевірки й оцінки знань, а також
  - усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;
  - бліц-опитування;
  - дискусії з проблемних ситуацій;
  - реферативні виступи;
  - тестування в письмовій формі;
  - виконання письмових завдань тощо.

Результат самостійної позааудиторної роботи студента відтворюється у формі представлення стендових доповідей або захисту реферативних робіт.

9. Методи контролю

Методи і форми контролю та оцінювання успішності студентів з дисципліни здійснюється за допомогою стандартизованих методів контролю: тестування, структуровані письмові роботи, робота з медичною документацією, контроль практичних навичок. Методи контролю містять – поточний контроль на практичному занятті (за допомогою 10-ти

тестових завдань), за правильну відповідь на 9-10 тестів студент отримує оцінку «відмінно», 8-7 тестів – «добре», 6-5 тестів – «задовільно», 4 -0 тестів – «незадовільно».

Оцінка теоретичних знань здійснюється шляхом усної чи письмової відповіді. Самостійну роботу студент виконує після завершення аудиторної частини заняття. Підсумковим контролем засвоєння дисципліни є залік.

10. ВИДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль

Завданням поточного контролю є перевірка рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи: засвоєння відповідного навчального матеріалу, набуття знань та сформованості навичок вирішення конкретних питань та ситуацій, вмінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати сутність змісту матеріалу заняття, сформованості вмінь виконувати необхідні практичні навички і маніпуляції, публічно чи письмово обґрунтовувати власну точку зору, уміння працювати в команді, здатність нести відповідальність за надані рекомендації та прийняті рішення тощо. Поточний контроль

здійснюється на основі комплексного оцінювання діяльності студента та набутих ним компетентностей (знання, уміння, навички тощо), що включає контроль вхідного рівня знань, якість виконання практичної роботи, рівень теоретичної підготовки та результати вихідного контролю рівня знань. Форми проведення поточного контролю визначаються кафедрою і відображаються у навчальній програмі відповідної дисципліни.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять за 4-бальною шкалою, при цьому враховуються всі види робіт, передбачені програмою. Студент отримує традиційну оцінку з кожної теми, яка конвертується у бали. Видами поточного контролю є: тестові завдання, типові ситуаційні задачі, структуровані письмові відповіді, оцінка практичних навичок.

Методи контролю(до методів контролю)

Теоретичних знань:

- тестування письмове та комп'ютерне (MISA),
- індивідуальне опитування, співбесіда,
- структуровані за змістом письмові роботи.

Практичних навичок та умінь:

- контроль виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок, передбачених планом практичної підготовки студента з дисципліни;
- аналіз лабораторних та інструментальних досліджень;
- надання допомоги при невідкладних станах

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є залік, який виставляється за результатами поточного контролю на підставі результатів поточного навчання відповідно програми з дисципліни і не передбачає окремого навчального заняття для приймання заліку. На останньому тематичному навчальному занятті після закінчення обговорення теми заняття викладач навчальної групи оголошує суму балів студента за результатами поточного контролю і за виконання самостійних робіт.

Результат заліку відображається як «зараховано» або «не зараховано». Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність 120 балів.

Критерії оцінювання

Оцінка 5 («відмінно») – студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі та всебічні знання теми, аналізує наукові джерела, критично мислить, вміє імплементувати теоретичні знання у практичну діяльність.

Оцінка 4 («добре») – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає вивчений матеріал, добре володіє практичними навичками, проте може допускатися певних неточностей та похибок.

Оцінка 3 («задовільно») – студент базово опанував навчальний матеріал, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, проте, допускається значних помилок у теоретичних знаннях та виконанні практичних навичок.

Оцінка 2 («незадовільно») – студент не опанував теоретичний матеріал, не вміє виконувати практичних навичок, не орієнтується в навчальній літературі.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 120 балів, максимальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 200 балів.

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 120 балів.

Під час оцінювання враховуються бали, які студент отримав під час проведення навчальних занять за 4-бальною шкалою, при цьому враховуються всі види робіт, передбачені програмою. Студент отримує традиційну оцінку з кожної теми, яка конвертується у бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57.	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше 3	Недостатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		

4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок „A”, „B”, „C”, „D”, „E” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „E”. Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні. Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою)

13. Методичне забезпечення

1. Плани практичних занять та конкретні цілі
2. Конспект лекцій
2. Завдання для самостійної роботи студентів
3. Питання та завдання для поточного контролю знань і вмінь студентів
4. Перелік практичних навичок, що підлягають обов'язковій перевірці

14. Рекомендована література

Основна:

1. Розлади, спричинені вживанням

- алкоголю. СтефенА.Маїстро, ДжерардДж.Коннорс, РондаЛ.Дірінг.- Львів: Свічадо, 2018.-123с
2. Психіатрія і наркологія: підручник / Г.Т. Сонник, О.К. Напреєнко, А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Н.Ю. Напреєнко ; за ред. О.К. Напреєнка. — 3-є вид., випр. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 424 с.
  3. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. Підручник. – Видавництво «ЦУЛ», 2021. – 424 с.
  4. Психопатологічні синдроми: класифікація та різновидності: Навч. посібник/ Білобровка Р. І., Рахман Л. В., Панас А. Р. та ін.-Львів. В-во "Новий Світ-2000", 2021.-72с.
  5. Розлади, спричинені вживанням алкоголю. СтефенА.Маїстро, ДжерардДж.Коннорс, РондаЛ.Дірінг.- Львів: Свічадо, 2018.-123с
  6. Флесснер К.А., П'ячентіні Д.С. Клінічний посібник із психічних розладів у дітей та підлітків: покрокове керівництво з лікування. – Галицька видавнича спілка, 2021 – 750 с.
  7. Stahl S.M. Essential Psychopharmacology Prescriber's Guide. – 7th Ed. - Cambridge Medicine, 2018. – 2703 p
  8. Brannon L., Feist J., Updegraff J.A. Health psychology: An Introduction to Behavior and Health. 9th edition – Cengage Learning, 2017. – 544 p.
  9. Chen M., Giblin N. J. Individual Counseling and Therapy: Skills and Techniques. – 3rd ed. – Routledge, 2017. – 316 p.

Допоміжна:

1. Медицина невідкладних станів. Екстрена(швидка) медична допомога: підручник/І.С.Зозуля, В.І.Боброва, Г.Г.Рошин та інші;/ за ред..І.С. Зозулі.-3-є видання,пер.тадоп.-Київ.-ВСВ «Медицина».-2017.-960с.
2. Несуїцидальна самоушкоджувальна поведінка /І. ДевідКлонські, ДженіферДж. Мюеленкамп, Стівен П. Льюїс, БарентВолш /пер. з англ. І. Куришко, занаук. ред. К. Явної-Розенталь. Львів: Галицька видавнича спілка, 2022. -132 с.
3. Охоронапсихічногоздоров'я в умовахвійни: у 2т. / пер. з англ. Тетяна Охлопкова, Олександра Брацюк. — К. :Наш формат, 2017. — 2т. - 548 с.
4. Patient-centered placement match in alcohol-dependent patients based on a standartized in take assessment: process evaluation with in an exploratory randomized controlled trial.
5. Buchholz A, Berner M, Dams J, Rosahl A, Hempleman J, König HH, Konnopka A, Kriston L, Piontek D, Reimer J, Röhrig J, Scherbaum N, Silkens A, Kraus L.BMC Psychiatry. 2022 Jan 27;22(1):60. doi: 10.1186/s12888-022-03705-9.

Інформаційні ресурси:

<http://www.psychiatry.ua/books/>

- Стандарти медичної допомоги України (<http://www.moz.gov.ua/ua/portal/standards>)
- MedscapefromWebMD<http://www.medscape.com>
- NationalGuidelineClearinghouse<https://www.guideline.gov/>
- TheCochraneCollaborationTheCochraneLibrary<http://www.cochrane.org/>
- NationalInstituteforHealthandClinicalExcellence (NICE) <https://www.nice.org.uk/>
- TheNationalHealthandMedicalResearchCouncil (NHMRC) <https://www.nhmrc.gov.au>
- RoyalCollegeofPhysicians<https://www.rcplondon.ac.uk/>
- АМА (AmericanMedicalAssociation) <https://www.ama-assn.org/>